

Sygn. akt III Ca 1712/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Tomasz Pawlik

Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

SO Lucyna Morys - Magiera

Protokolant Justyna Chojecka

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2018 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa I. K.

przeciwko L. D. L. S. C. de S. y R. w M. Oddział w Polsce

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 26 czerwca 2017 r., sygn. akt I C 50/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1.800 zł (tysiąc osiemset złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Lucyna Morys-Magiera SSO Tomasz Pawlik SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 1712/17

UZASADNIENIE

Powódka I. K. żądała zasądzenia na jej rzecz od pozwanej L. S. C. de S. y (...) S.A. w M. Oddział w Polsce zadośćuczynienia w kwocie 17.700zł z ustawowymi odsetkami od dnia 13 12 2013r. oraz zwrotu kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie twierdziła, że w dniu 7 08 2013r. uczestniczyła w wypadku drogowym, którego sprawca był ubezpieczony w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

Pozwana uznała swoją odpowiedzialność za skutki wypadku i wypłaciła powódce zadośćuczynienie w wysokości 2.300zł, które nie rekompensuje jej w pełni doznanej krzywdy.

Pozwana L. S. C. de S. y (...) S.A.

w M. Oddział w Polsce, wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie na jej rzecz od powódki zwrotu kosztów procesu.

Nie kwestionowała swej odpowiedzialności za skutki wypadku. Zarzucała, że w pełni zrekompensowała powódce krzywdę doznaną w wypadku oraz że odsetki należą się

od dochodzonej kwoty dopiero od daty wyrokowania.

W toku postępowania powódka rozszerzyła powództwo do kwoty 37.700zł oraz żądała zasądzenia na jej rzecz od pozwanej ustawowych odsetek od rozszerzonej części żądania od dnia 10 10 2015r.

Pozwana wnosiła o oddalenie rozszerzonego powództwa

Sąd Rejonowy w Gliwicach w wyroku z dnia 26 06 2017r. zasądził

od pozwanej na rzecz powódki kwotę 37.700zł oraz ustawowe odsetki za opóźnienie

od kwoty 17.700zł od dnia 13 12 2013r. a od kwoty 20.000zł od dnia 22 10 2015r., oddalił powództwo w pozostałej części i obciążył pozwaną kosztami procesu, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie Referendarzowi Sądowemu.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia, wskazał, że odpowiedzialność pozwanej za skutki wypadku była bezsporna i ma odniesienie w regulacjach : art. 34 ust.1 ustawy z dnia 22 05 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. nr 124, poz. 1152), art. 822 § 1 k.c. i art. 436 § 1 k.c. Następnie przywołał regulację art. 445 § 1 k.c. w związku z art. 444 § 1 k.c. i dokonał ich wykładni. Stwierdził, że w wyniku wypadku powódka doznała obrażeń ciała, które spowodowały 10% trwałe uszczerbek na jej zdrowiu z przyczyn ortopedycznych i 6% uszczerbek z przyczyn psychiatrycznych i psychologicznych. Pomimo wdrożenia prawidłowego leczenia i jego zakończenia powódka nadal odczuwa dolegliwości bólowe, których nie powinna odczuwać w swoim wieku. Ból ten powstaje w sytuacjach, których nie da się uniknąć (przy kichaniu, kaszlu, chodzeniu po schodach). Obecne jego natężenie jest mierne, jednak w początkowym okresie – przez okres miesiąca – było bardzo znaczne. Później malało co miesiąc do znacznego, średniego i umiarkowanego,

a następnie miernego, które utrzymuje się do chwili obecnej. Ogranicza ją w czyn-nościach życia codziennego, nie może wykonywać czynności, które wymagają schylania się, podnoszenia wnuków itp. Powstały u niej również zaburzenia lękowe, które powodują konieczność stałego przyjmowania leków, a rokowania dotyczące tych dolegliwości są negatywne, co w znacznym stopniu ogranicza ją w życiu codziennym.

Z powodu konieczności przyjmowania leków, po których źle się czuje nie chce Z tego powodu nie jeździć obecnie z mężem na ryby. Boi się sama wychodzić z domu,

gdyż obawia się zawrotów głowy. Ma również „problemy z pamięcią”, które są skutkiem zaburzeń lękowych. Oceniał, że obrażenia ciała doznane w czasie wypadku doprowadziły w konsekwencji do znacznego ograniczeń w jej życiu codziennym, odebrały jej radość z życia i cieszenia się z kontaktów z wnukami.

Biorąc te okoliczności pod uwagę, uznał, że z mocy przywołanych regulacji prawnych po stronie pozwanej powstał obowiązek zapłaty jej zapłaty jej zadośćuczynienia

w wysokości 40.000zł Odliczył od tej kwoty wypłacone zadośćuczynienie powódce przez pozwaną w postępowaniu przedsądowym w wysokości 2.300zł i uznał, iż w zakresie różnicy pomiędzy tymi kwotami żądanie zapłaty zadośćuczynienia i ci za tym idzie także powództwo jest uzasadnione. O należnych powódce od pozwanej odsetkach za opóźnieni w spełnieniu zasądzonego zadośćuczynienia orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w związku art. 14 ust. 1 przywołanej na wstępie ustawy, zasądzając je od kwoty 17.000zł „mając na uwadze treść wezwania do zapłaty z dnia 5 11 2013r. a od kwoty 20.000zł uwzględniając datę doręczenia pozwanej odpisu pisma rozszerzającego powództwo z dnia 21 09 2015r.

O kosztach procesu orzekł stosując regulację art. 100 k.p.c. i 108 § 1 zd. 2 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżyła **pozwana L. S. C. de S.**

y (...) S.A. w M. Oddział w Polsce w części zasądzonej zadośćuczynienie ponad kwotę 20.000zł oraz odsetki ustawowe od tej kwoty, która wносиła

o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz zasądzenie

na jej rzecz od powódki zwrotu kosztów procesu, bądź uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Zarzucała, że przy ferowaniu wyroku naruszono prawo procesowe, regulację art. 233 § 1 k.p.c. w sposób wskazany w apelacji oraz prawo materialne regulacje:

- 445 § 1 k.c. poprzez pominięciu szeregu czynników mających wpływ na wysokość zadośćuczynienia i uznania, że kwota 40.000zł jest kwotą „odpowiednią” w rozumieniu tej regulacji,

- art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 445 § 1 i w związku z art. 444 § 1 k.c. poprzez, przyjęcie, iż odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia za krzywdę należą się od dnia 22 10 2015r. nie zaś od daty wyrokowania.

Sąd Odwoławczy ustalił i zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji prawidłowo zakwalifikował roszczenia powódki przyjmując, że mają one źródło w łączącej pozwaną ze sprawcą wypadku umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych

za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów oraz w reżimie odpowiedzialności deliktowej za szkodę.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia mają podstawę w informacjach zawartych we wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku źródłach dowodowych, które nawzajem się uzupełniają i potwierdzają,

a dokonana przez Sąd Rejonowy ich ocena jakkolwiek lakoniczna mieści się

w granicach swobodnej oceny dowodów i Sąd odwoławczy ją podziela.

W szczególności Sąd Rejonowy czyniąc – kwestionowane w apelacji -ustalenia dotyczące odczuwanych przez powódkę skutków wypadku i ich negatywnego wpływu na jej życie codzienne oparł się na informacjach zawartych opiniach biegłych oraz w zeznaniach powódki.

Są one bowiem logiczne i zgodne z doświadczeniem życiowym i wzajemnie się potwierdzają oraz uzupełniają i co za tym idzie wiarygodne.

Wbrew zatem zarzutowi apelacji Sąd Rejonowy przy konstruowaniu podstawy faktycznej orzeczenia nie naruszył przywołanej w niej regulacji art. 233 § 1 k.c.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sąd pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego

jest prawidłowa i Sąd odwoławczy w całości ją podziela i przyjmuje za własną własną (orzecz. SN z dn. 26 04 1935r. III C 473/34, ZB. Urz. 1935r. nr 12, poz. 496).

Odpowiedzialność pozwanej za skutki przedmiotowego wypadku drogowego nie była negowana w toku postępowania.

Ma ona źródło w regulacji art. 415 k.c. w związku z art. 436 § 1 k.c.

i postanowieniach zawartej przez pozwaną ze sprawcą wypadku umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe

w związku z ruchem tych pojazdów oraz w regulacji art. 822 § 4 k.c. uprawniającej powódkę do dochodzenia roszczeń bezpośrednio od pozwanego zakładu ubezpieczeń.

Na zasadach ogólnych rodzi ona po stronie pozwanej obowiązek zapłaty poszkodowanemu w wypadku drogowym odszkodowania, w tym na mocy art. 445 k.c. zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Stosownie do utrwalonego poglądu prawnego ma ono przede wszystkim charakter kompensacyjny i jego wysokość musi przedstawiać ekonomiczną wartość,

lecz równocześnie nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy

i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa oraz powinna być utrzymana w rozsądnych granicach (np. wyrok SN z dn. 26 02 1962r. 4 CR 902/61, OSNCP 1963r. nr 5, poz. 107; wyrok z dn. 24 06 1965r.. I PR 203/65, OSPiKA 1966r. poz. 92).

Trafnie apelacja podnosi, że z uwagi na jego kompensacyjny charakter

nie może być nadmierna do doznanej krzywdy, co oznacza, że przy uwzględnieniu krzywdy poszkodowanego musi ono być utrzymane w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. orzec. S.N. z dnia 24 czerwca 1965r. I PR 203/65 - OSPiKA 1966r. poz. 92).

Powódka na skutek wypadku doznała obrażeń ciała, które w konsekwencji dorowadziły do powstania łącznie **16%** uszczerbku na zdrowiu (10% trwałego uszczerbku na jej zdrowiu z przyczyn ortopedycznych i 6% uszczerbku z przyczyn psychiatrycznych i psychologicznych).

Pomimo zakończenia leczenia w dalszym ciągu odczuwa ona dolegliwości bólowe, występują u niej zaburzenia lękowe i zmuszona jest stale zażywać leki,

a jej stan zdrowia wpłynął negatywnie na jej życie codzienne i rodzinne w sposób wskazany w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Słusznie zauważa apelacja w chwili wypadku liczyła ona 72 lata

a obecnie liczy ponad 76 lat, co jednak tylko dodatkowo potęguje negatywne oddziaływanie skutków wypadku na jej życie codzienne.

Dlatego ustalona przez Sąd Rejonowy globalna wysokość zadość-uczynienia w kwocie 40.000 zł, spełnia wskazane na wstępie kryteria i nie jest niewspółmiernie nieodpowiednia do doznanej przez powódkę krzywdy,

wobec czego brak jest podstaw do jej skorygowania przez Sąd odwoławczy

(OSN 9 07 1970r. III PRN 39/70, OSNCP 1971, Nr 3, poz. 53).

Przed wszczęciem postępowania pozwana wypłaciła powódce zadość-uczynienie w wysokości **2.300zł** i po odjęciu tej kwoty od wskazanego powyżej zadośćuczynienia powódce należy się od pozwanej zadośćuczynienie w kwocie **37.700zł**.

Kwota ta nie została dotychczas przez pozwaną zapłacona, wobec czego pozostaje ona w opóźnieniu w jej zapłacie i powódce z mocy regulacji art. 481 § 1 i 2 k.c. należą się przewidziane w tej regulacji odsetki uztawowe za opóźnienie.

W przeszłości w tej kwestii dominowały w orzecznictwie dwa przeciw-stawne nurty (zostały one przedstawione oraz przeprowadzono ich analizę

w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 02 2011r. I CSK 243/10, LEX 84).

Pierwotny, który zdominował judykaturę po wejściu w życie Kodeksu cywilnego, przyjmuje, że zadośćuczynienie za krzywdę zobowiązany ma zapłacić,

z zastrzeżeniem wyjątków - obecnie wynikających z art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124, poz. 1152 z późn. zm.) - niezwłocznie po wezwaniu przez uprawnionego (art. 455 in fine k.c.), w związku z czym odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia powinny być zasądzone od dnia, w którym zobowiązany ma zadośćuczynienie zapłacić (np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 września 1970 r., II PR 257/70, OSNC 1971, nr 6, poz. 103, z dnia 12 lipca 2002 r., V CKN 1114/00, LEX nr 56055, z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09, LEX 602683).

W drugim nurcie, który ukształtował się w okresie panującej w Polsce

w latach 90-tych ubiegłego wieku hiperinflacji, prezentuje się pogląd, że zadość-uczynienie pieniężne za doznaną krzywdę jest wymagalne dopiero z dniem wyrokowania przez sąd (art. 316 k.p.c.) i zobowiązany dopiero od tego dnia pozostaje

w opóźnieniu w zapłacie zasądanego zadośćuczynienia i tym samym dopiero od tego dnia należą się od niego odsetki za opóźnienie (np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1997 r., I CKN 361/97, LEX nr 477638, z dnia 20 marca 1998 r., II CKN 650/97, LEX nr 477665, z dnia 4 września 1998 r., II CKN 875/97, LEX nr 477579, z dnia 9 września 1999 r., II CKN 477/98, LEX nr 477661).

W ostatnich latach zaakcentował się w judykaturze kolejny pogląd (stanowi on w istocie próbę syntezy zapatrywań prawnych leżących u podstaw wcześniejszych nurtów), w którego ramach podjęto próbę wyeliminowania z praktyki orzeczniczej negatywnych następstw wynikających ze stosowania sposób bezwzględny w praktyce orzeczniczej dwóch wcześniejszych poglądów prawnych.

Znalazł on pełne odzwierciedlenie w przywołanym powyżej wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 02 2011r. (I CSK 243/10), w którym podkreślono prawo poszkodowanego do czerpania korzyści z zadośćuczynienia i co za tym idzie przyznanie mu – co do zasady - prawa do należnych odsetek za późnienie się zobowiązanego

do zapłaty zadośćuczynienia (w terminie wynikającym z przepisu szczególnego

lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c.) dopuszczono równocześnie możliwość ich naliczania – w zależności od okoliczności sprawy – od dnia późniejszego, w tym także od dnia wyrokowania.

Akceptując co do zasady pierwszy z przedstawionych poglądów,

za którym przemawiają: jednoznaczna regulacja art. 481 § 1 k.c. w związku

z art. 455 in fine k.c. oraz główne funkcje realizowane przez odsetki za opóźnienie się dłużnika w spełnieniu świadczenia w obrocie prawnym (stanowią one w istocie wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy oraz dyscyplinują dłużnika

w wykonaniu świadczenia i tylko w ograniczonym zakresie pełnią one funkcję waloryzacyjną), należy dopuścić - w realiach konkretnej sprawy - możliwość ich naliczania od dnia późniejszego od formalnej daty wymagalności świadczenia, tylko wtedy gdy zakres doznanej krzywdy sukcesywnie zwiększał po wezwaniu zobowiązanego do zapłaty zadośćuczynienia lub gdy ich

zasądzenie ich od daty wymagalności świadczenia prowadziły do podwójnej waloryzacji świadczenia

(w tym zakresie ich dochodzenie należy uznać za sprzeczne z ich społeczno-gospodarczym przeznaczeniem w rozumieniu art. 5 k.c.).

Dlatego możliwość ich naliczania po dacie wezwania do zapłaty, stanowi wyjątek od reguły, który co należy podkreślić, został uzależniona przez Sąd Najwyższy od występowania w sprawie szczególnych okoliczności uzasadniających tego rodzaju odstępstwo.

Odstąpienie od powyższej zasady każdorazowo wymaga zatem wykazania w toku postępowania szczególnych okoliczności przemawiających za zasądzeniem odsetek od zadośćuczynienia po dniu wymagalności wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine k.c., a ciężar ich wykazania - stosownie do regulacji art. 6 k.c. – spoczywa na zobowiązanym do świadczenia.

W realiach niniejszej sprawy spoczywał on na pozwanej, która z tego obowiązku się nie wywiązała, wobec czego stosownie do regulacji art. 14 ust 1 ustawy

z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych

oraz art. 481 § 1 i 2 k.c. powódce należą się od pozwanej od zasądzonego zadośćuczynienia ustawowe odsetki za okresy wskazane w sentencji zaskarżonego orzeczenia (w przyjętych przez Sąd Rejonowy datach procesy leczenia powódki były już zakończone, w konsekwencji czego doznana przez nią krzywda została ostatecznie skonkretyzowana, a w późniejszych okresach występowała inflacja w minimalnej wysokości, przez co zasądzone odsetki ustawowe w zasadzie nie spełniały funkcji waloryzacyjnej).

Znalazło to prawidłowe odwierciedlenie w zaskarżonym wyroku,

przez co apelacja jest bezzasadna w rozumieniu art. 385 k.p.c. i jako taka z mocy zawrtej w nim regulacji podlegała ona oddaleniu.

Reasumując zaskarżone wyrok jest prawidłowy i dlatego apelację pozwanej jako bezzasadną oddalono w oparciu o przepis art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosując regulację art. 98 § 1 k.p.c. biorąc pod uwagę, iż pozwana uległa w całości w postępowaniu odwoławczym i powinna zwrócić powódce poniesione przez nią w tym postępowaniu koszty zastępstwa przez fachowego pełnomocnika.

SSO Lucyna Morys-Magiera SSO Tomasz Pawlik SSO Leszek Dąbek